

MAGYAR LAPOK

XII. évfolyam, 26 (3188) szám

KERESZTÉNY POLITIKAI NAPILAP

Nagyvárad, Telefon: 12-27.

A törökországi tárgyalások

A legutóbbi napok feltűnő eseménye volt Churchill miniszterelnök látogatása Törökországban, a Kisázsia földközi tengeri török partvidékén, Adana városában. Az angol miniszterelnököt angol katonai és diplomáciai szakértők kísérték, kik a török állam szakértőivel folytattak ott megbeszéléseket. Magát az angol miniszterelnököt a török államfő is ugyanabban a városban kihallgatáson fogadta, s végül az egész találkozó és megbeszélésekről a török kormány hivatalos közlést adott ki, mely a tárgyaló felek kölcsönös megértését hangsúlyozta. A török hivatalos közlés kiemeli, hogy a találkozó az angol kormányelnök kezdeményezésére történt és Törökország eddigi semleges magatartásának az angol és amerikai részről való helyeslésével végződött. Sőt e semlegeség védelmére Anglia még Amerika nevében is anyagi segítségnyújtást ígért.

A dolog érdekességéhez még hozzátartozik, hogy az adanai tárgyalásokról hazatérő török külügyminiszter hosszas magyarázatokat adott Pápen ankarai német nagykövetnek. Együttal az angol hírszolgálat azt is tudtul adja, hogy az adanai találkozó előzőleg is, utólag is tájékoztatták a szovjet kormányt. Stalint. Viszont a Német Távirati Iroda közlése szerint a török lapok nyugtalanok a Stalin által vezetett bolsevizmus európai határára a jövőbeli esetleges előretolása miatt, ha t. i. a bolsevistákkal szövetséges angol-szász hatalmak kerülnek abba a helyzetbe, hogy a háború után efelől döntenek. A török lapok kardoskodnak emellett, hogy ennek az előretolásnak nem szabad megtörténnie.

A híreknek ebből az utóbbi csoportosításából az vehető ki, hogy az adanai találkozóra Törökország megnyugtató véget volt szüke. A megnyugtatót abban az irányban kellett kifejtetni, hogy az angolszászoknak a bolsevista állammal való szövetsége nem juttathatja a bolsevizmust olyan terjeszkedéshez, mely Törökország rovására lehetne. Ha ez a megnyugtató meg nem történik, akkor a törököknek esetleg meg kellene gondolniok, vajjon ne lépjenek-e föl esélyes megelőzéssel a terjeszkedés lehetőségei ellen. Az angolszászok kisázsiai, afrikai és földközi tengeri pozícióját ez a török föllépés igen megzavarná: tehát ezért volt szükségük elsősorban az angolszászoknak arra, hogy Törökország további semlegességét biztosítsák. Ugyanis Törökország semlegességének megszűnése és a törökök aktív föllépése csak olyan irányba lehetne, hogy az angolszász-bolsevista szövetség ellen védekező állásponttal robbanjon ki, ami egyértelmű a tengelyhatalmak európai politikája érdekében való kiállással.

Törökországnak kulshelyzete van Európa, Szovjetország, s az amerikai és angol érdeklődésbe tartozó kisázsiai és afrikai területek között. Ez a kulshelyzet szolgátság állapotává lenne,

„Német részről büszkén és egyszerűen közlik, hogy nem érkezett újabb jelentés Stalingrádból”

Elhallgatott a stalingrádi német rádió. A hatodik német hadsereg két és fél hónapos hősi ellenállása a történelem aranylapjára került

Törökország külpolitikája változatlan marad

Madridból jelentik: (MTI) Az Interinf jelenti: Lisszaboni angol újságíró körökben annak lehetőségéről beszélnek, hogy Churchill hazatérése közben rövid időre megszakítja az útját Lisszabonban. Az angol lapudósítók ezt a feltevést azzal indokolják, hogy utasítást kaptak arra, hogy a közeli napokban ne hagyják el Lisszabont és álljanak mindig készen különleges feladatokra.

Tokióból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A külföldi újságírók szerdai értekezletén a kormány sajtótájékoztatója röviden megemlékezett az adanai megbeszélésekről is. Mindössze ezt mondta: Azt hisszük, hogy a Churchill és a török köztársasági elnök között folyt megbeszéléseknek semmiféle kihatásuk sem lesz a török semlegességi politikára.

Ovatosságra int a török sajtó a találgatásokkal kapcsolatban

Istanbulból jelentik: (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A Cumhuryet Inönü államelnöknek Churchilllel való adanai találkozásával foglalkozva, annak véleményének ad kifejezést, hogy a találkozó a világsajtóban előidéztet visszhangja, könnyen hamis ítéletekre vezethet. Ezért arra kell törekedni, hogy megmaradjanak a valóságnál. Különösen kiemeli a lap azt a tényt, hogy a török politika irányvonalát nemcsak a demokráciák, hanem a tengelyhatalmak is méltatják, majd rámutat arra, hogy a török politika 3 és fél év óta nem változtatott irányvonalat s azért a biztonság tényezője. A Vakit című

lap szerint tévedés volna azt hinni, hogy az adanai megbeszélések megváltoztathatják a török külpolitikát.

Svájc lapok ankarai jelentéseiből kitűnik, hogy az adanai megbeszélések középpontjában a Dardanellák kérdése állott. A török külügyminiszterium sajtóosztályának a vezetője újságírók előtt kijelentette, hogy a Churchilllel folytatott tárgyalásokon tisztázódott és elintézésre nyert sok olyan kérdés, mely Törökország érdekkörével és a háború utáni helyzettel függ össze. Ebből a szövegezésből arra következtetnek, hogy elsősorban a Dardanellák jövő sorsa volt a megbeszélés tárgya.

Olasz vélemény Churchill utjáról

Rómából jelentik: (MTI) Mértékadó olasz politikai körök Churchill törökországi látogatásáról kijelentették, hogy újabb megnyilvánulásaként tekintik ama hírvető politikának, melyet az ellenség egy idő óta az egész világon folytat. Így látszik, nem tartották elégségesnek azt, amit az angolszász kormányok ebben az irányban mindig kifejtettek, hogy legyőzzék a közelkeleti népek természetes ellenállását politikájukkal szemben. Emellett igénykeztek feleleveníteni hírvetés szempontjából az Anglia és Törökország közötti kapcsolatokat. Egyébként a török kormány a legutóbb is kijelentette, hogy nem hajlandó módosítani eddigi magatartásán ebben a háborúban. Eppen ezért a jelenlegi találkozóval kapcsolatban is várni kell a végleges ítélettel, addig, amíg a legfelsőbb török tényezőnek megismertetik magatartásukat.

Berlin. (MTI) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti a keleti harctérről: „Február 2-án délután a stalingrádi német haderő északi csoportja katonás rövidséggel így jelentkezett: El-

ha Európa fölött az angolszász-bolsevista világuralom uralma kerülne túlsúlyba. Törökország érdeke, hogy a versengő világhatalmak egyensúlyba jussanak és Európa kialakult államrendjét felforgatás ne veszélyeztesse. Viszont az még Angliának és Amerikának is érdeke, hogy ez az európai államrend bolsevista vezénylet alá ne kerüljön, mert ez utóbbi esetben az angol-amerikai világhatalom elveszítene Európában a maga piacterületét. A dolgok ilyen

összefüggése teszi érthetővé, hogy az angolszász hatalmak Törökországot a maguk segítségéről akarják biztosítani. És a segítséget kivel szemben ígérjük? Tulajdonképpen mostani szövetségstársuk: a bolsevizmus ellen.

Igen érdekes fejlődése ez a hadállásoknak. Az angolszászok a saját szövetségük ellen kezdenek védővonalakat fölláttatni. Még a háború kezében vannak, győzelmeiktől igen távol állanak, de maguk is szervezkednek ellene, hogy

jen a Führer! Éljen Németország! Azóta a stalingrádi német rádió elhallgatott, de annál világosabban beszél a tett. Csak a tett szólhat ebben a pillanatban, amidőn a Stalingrádért vívott harc belekerül a történelembe. A 6-ik hadsereg magatartása az egész harctér előtti előretolt őrhelyen két és fél hónapos elhárító küzdelemben egyre inkább a kipróbált katonai erények dicsőítő himnuszává vált és bele nőtt a halhatatlanságba. Számátalan bolsevik hadosztály, több mint 300.000 ember vérzett el, a bolsevisták több mint ezer páncéllocsit és megszámlálhatatlan mennyiségű egyéb hadianyagot vesztek. Német részről büszkén és egyszerűen közlik, hogy Stalingrádból nem érkezett újabb jelentés. A kis harcsoport a szovjet rohamokkal szemben európai szellem örökkező példája. Németország és vele együtt Európa népei csodálattal és tisztelettel eltelve tonják a halhatatlanság babérokörét a stalingrádi harcok halvány homloká köré.”

Japán kiméretlenül folytatja harcát az Egyesült Államok ellen

Tokió. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: Tozso miniszterelnök kedden a képviselőházban egyik képviselő kérdésére válaszolva, kijelentette, hogy Japannak nincsenek területi igényei az Egyesült Államokkal, vagy Délamerikával szemben. Ennek ellenére Japán kártart emellett, hogy mindvégig harcol és megsemmisíti az Egyesült Államokat, amíg az Egyesült Államok utójában állanak Japán hadicéljainak.

Tokio. (MTI) A Német Távirati Iroda jelenti: A Rennel sziget melletti tengeri csatában az északamerikaiak nemcsak hajóban szenvedtek nagy veszteséget, hanem személyzetben is. A két elöljesztett csatahajó 6000 főnyi sze-

est a győzelmet a Szovjet vívja ki nekik Európa küzdő nemzetei is meg fogják tenni a magukét, hogy ez a győzelem soha el ne következzen. Tehát a béke kibontakozása felé hatadnak, mikor már az angolszász hatalmak is kezdik belátni, hogy az európai nemzetek önvédelmi harcában olyan igazság van, mely egyedül biztosíthatja a földrészek és népek közötti új és megnyugtató rendeződést. (P. A.)

mélyzete és a három cirkáló személyzete nagyrészt elesett, vagy a tengerbe veszett.

Elpusztították az angolok a híres rangooni aranypagodát

Tokio. (MTI.) A NTI. jelenti: A híres rangooni aranypagoda japán jelentés szerint egy légitámadás áldozatává esett. Hét angol bombázó a burmai főváros felett bombákat dobott le a Pagodára. A burmai lakosság körében óriási a felháborodás az egész buddhista világ körében legnagyobb tiszteletnek örvendő szenthely elleni támadás miatt.

Kiemelték a japánok Sonan kikötőjében egy uszódokkot

Tokio. (MTI.) A NTI. jelenti: Sonan kikötőjében a japánok kiemelték egy 5000 tonnás uszódokkot, amelyet az angolok a város megszállása előtt súlyestettek el.

Tokio. (MTI.) A Német TI jelenti: Január második felében japán repülő és a légvédelmi tűzerek 70 ellenes gépet lőttek le India, Burma, illetve saját terület felett. Ugyanezen idő alatt 6 japán gép nem tért vissza.

Buenos Aires. (MTI.) A Stefani jelenti: Riodejaneirói jelentés szerint tengerelattjárók a brazil partok mentén megtámadtak egy angolszász hajókaravánt és 3 hajót elsüllyesztettek 15.000 tonnával. Két hajót megrongáltak.

Gyermekek

önként kéri a hashajtót, ha egyszer Darmolt kaptak. A Darmol ize kitűnő és fájdalom nélkül hat. Ezért szereti a gyermek.

DARMOL

Kulturdélutánt rendeznek az evangélikusok a Magyar Házban

Nagyvárad. Saját tud. A nagyvárad Luther Kar 1943. február 6-án d. u. fél 6 órai kezdettel a Magyar Ház nagytermében (Sal Ferenc utca 9.) a Főméltóságú Aeszony segélyalapja javára Kulturdélutánt rendez, melyre szeretettel hívja és várja Nagyvárad magyar közönségét. Beléptidij nincs, ellenben a nemes és hazafias célra való tekintettel önkéntes adományokat köszönettel fogad a rendezőség.

A kulturdélután műsora a következő:

Prológ. Irta: Nosz Andor. Előadja: Szedressy Pál.

Erkel. Bánk-bán: Hazám, hazám... Játsszák: Biró László, Dallos Márton, Kiss B. László, Kovács Győző, Csire József, Schmidt Béla.

Bábszínház. Irta: Nosz Andor. Játsszák: Beyer Aurél, Szedressy Pál, Vojnár Kálmán, Garay Erzsébet, Tóth László, Nosz Andor.

Koudela Géza: Miatyánk. Énekli: Hermann Ilse. Harmoniumon kíséri: dr. Philippiné Éles Joli.

Gárdonyi Zoltán: Esik, esik... Magyar szvit. Játsszák: Biró László, Kiss B. László, Kovács Győző, Schmidt Béla.

Igazgató ur. Vigjáték. Irta: Halász Imre. Játsszák: Beyer Aurél, Szedressy Pál, Tóth László, Garay Erzsébet, Nosz Andor, Vojnár Kálmán.

Magyar népdalok. Énekli: a Luther Kar. Vezényel: dr. Philippiné Éles karnagy.

Műsorbemondó: Hankovitsné. Rendező: Nosz Andor.

23 éves morfinista tolvajleány a törvényszék előtt

Azért lopott, hogy megszerezhesse magának a morfiomot. Négyyszer ítélték el eddig jogerősen

Nagyvárad. Saját tud. Reggel 9 óra A törvényszék másodemléti folyosója még egészen néptelen. A kitűzött tárgyalások sem ígérnek sokat. Alig négyöt kisebb bűnügy, látszólag csak „mindennapi” bűncselekmény. Bujla Margit az első név a vádlottak névsorán. Alighanem ő az, aki bent ül az üres teremben, ahová most benyitunk. Háta mögött fegyőr áll: tehát fogoly.

— „Engem nem ítélnének el, súlyos morfinista vagyok” — jegyzi meg hang-

gosan, amikor látja, hogy figyelik. — Piatal nő, arca folyton rángatózik, s a kesztyűjét tépdese. A vastag darócruhát, amelyet már a fogházban adhatnak rá, kis kék sapkát, bőrből készült vadász mellényt visel.

Pár perc múlva bevonul a bíróság Váradi-tanácsa. A vádat dr. Szolnok Jenő királyi ügyész képviseli, a védelmet dr. Sztahó Széver kirendelt védő helyett dr. Sztahó Géza ügyvédjelölt látja el.

Bujla Margit, aki 1920-ban született

A vádlott személyadatainak felvételével hosszú idő telik. Az elnök kérdéseire érthetően, szinte tulhangosan válaszol: 1920-ban született, nevén kívül Balla Eszter néven is szerepelt, Komáromban született 1920 szeptember 12-én egy izben már férjével volt, férjétől, Tóth Gézától törvényesen elvált. Kiderült, hogy büntetve már négy izben volt. Először a losonci törvényszék ítélte el 2 hetj fogházra lopás vétsége miatt. Másodszer a balassagyarmati törvényszék 2 hónapi fogházzal sújtotta, a törvényszék adatai szerint szintén lopás miatt.

A vádlott ez ellen hevesen tiltakozik. Azt állítja, hogy „csak” súlyos testisértést követett el. Majd sietve hozzáteszi:

— Átlőttem egy rendőr fülét.

Kiderül, hogy a bíróság annakidején valóban elítélte súlyos testisértés miatt, ezzel párhuzamban azonban lopás miatt is eljárás folyt ellene, mert a fegyvert, amellyel a bűncselekményt elkövette, nem az övé volt.

Váradi elnök: — Igaz ez?

— Beismerem, hogy a revolver nem az enyém volt, de nem loptam, mert egy rokonomtól vettem el...

Ezenkívül 1942-ben a budapesti törvényszék 8 hónapi börtönbüntetéssel sújtotta, jelenleg pedig a mai tárgyalásra a debreceni börtönből vezették elő, ahogy egy évi börtönbüntetését tölti.

Értékes ékszereket lopott el a Hunnia-szállóban

A személyazonosság megállapítása és a vádlott bűnlajstromának összeállítása után az elnök ismerteti az ügyészség vádiratát. Az ügyészség a vádirat értelmében kétféle lopás büntettségével vádolja Bujla Margitot, aki állítólag 1942 augusztusában Budapesten egy Bulla Eszter névre kiállított munkakönyvet ellopott, ezenkívül a munkakönyv tulajdonosának több ruháját is magával vitte. A munkakönyvvel azután Nagyváradra jött s itt a Hunnia szállóban nyert alkalmazást. Az első kínálkodó alkalommal azután ellopotta a szállóban lakó Lechtmann Magda színésznő rubinnal díszített

arany karkötőjét, valamint egy igazgyönggyel és gyémánttal, valamint igazgyönggyel és rubinnal díszített gyűrűjét, aranyozott ezüst karóráját, valamint piros bőrtárcáját, mely 70 pengőt tartalmazott és egy kisebb barna bőrtárcát néhány pengő váltópénzzel.

Az elnök kérdésére, hogy beismeri-e a bűncselekményt, a munkakönyv és Bulla Eszter ruháinak, valamint az ezüstözött karkötőjének eltulajdonításán kívül a vádlott mindent beismer. Vallomásából lassanként egy tragikus élet szenvedései, botlásai és súlyos következményei tárulnak a bíróság elé.

„Ápolónő voltam...”

— Ápolónő voltam — mondja Bujla Margit s az egyik fővárosi kórházban dolgoztam éveket. Közben műtétet estem át s ekkor néhány morfiuminjekciót kaptam. Megkívántam a morfiomot s ezzel éltem mindaddig, amíg az egyik orvos észrevette. Akkor elbocsátották állásomból, a Lipótmezőre utaltak, ahol három hónapig álltam ápolás alatt. A kezelés azonban, sajnos, nem segített. Diplomámat is elvették s foglalkozásomtól eltiltották öt évre.

Váradi elnök: Maga négy polgárit végzett, más állást is vállalhatott volna. Azért, mert a foglalkozásától eltiltották, még nem kellett lopnia.

Vádlott: Azért loptam, hogy morfiomot szerezzek. Aki egyszer morfinista, nem csak lop, de ölni is tud, azért, hogy a csillapítószerhez jusson. (Közben ujjait tördeli, pillanatig sem bír nyugodtan állani.)

Arra vonatkozóan, hogy a lopott holmikkal mi történt, a vádlott elmondja, hogy a Lechtmann Magdától ellopott ékszerekkel a fővárosba utazott s azo-

kat ott elzalogosította 46pengőért. A pénzen aztán azonnali morfiomot szerzett. Pestről Debrecenbe ment, ahol megbetegedett úgy, hogy a klinikára kellett szállítani. Felépülése után ismét lopott, hogy morfiomot szerezzék. Ezután elfogták és elítélte a bíróság.

A lopott munkakönyvvel kapcsolatban azt vallja, hogy a könyvet ezáltal adónójától Buchner Antalától szerezte. Bucherné ugyanis azzal foglalkozik, hogy hamis iratot szerez. Ezzel az ászszonnyal egyébként a börtönben ismerkedett meg. Tagadja azt is, hogy a szintén Buchernénél lakó Balla Eszter zár: kofferéből ruhákat emelt volna el.

Arra a kérdésre, hogy a lopott holmikkal mit értek, nem tud válaszolni. Védőjének érvelésére azonban 5 s azt állítja, hogy az eltulajdonított ékszerek nem értek többet 200 pengőnél.

Dr. Szolnok Jenő királyi ügyész ezután kérte, hogy a bíróság az ékszerek értékének megállapítására hallgassa ki a jelenleg Kassán tartózkodó Lechtmann Magdát, dr. Sztahó Géza viszont orvce-

szakértő kihallgatását kérte arra vonatkozóan, hogy védené súlyos morfinista s ezért a lopások történetkor nem volt szabad elhatározásának birtokában.

A bíróság hosszas tanácskozás után mindeket kérelemnek helyt adott s elrendelte, hogy értesítsék a kassai vizsgálóbíró Lechtmann Magda, a budapesti vizsgálóbíró pedig Buchner Antalné és Kovács Lászlóné Balla Eszter megidézése végett. Bucherné és Kovács Lászlóné kihallgatását a munkakönyv, illetőleg a ruhák ellopásának körülményeire tartotta szükségesnek megidézni a bíróság. Elrendelte továbbá a bíróság, hogy a nagyvárad törvényszék megkeresse a debreceni törvényszéket, hogy az vizsgálta a nő a vádlottat az ottani törvényszéki orvosezakértővel, annak tisztázására, hogy szenvedélye mennyiben szerepel, mint enyhítő körülmény, a lopások elkövetésének megítélésében. A főtárgyalást a bizonyítási eljárás kiegészítéséig a törvényszék bizonytalan időre elnapolta.

Nagyszerűen sikerült a Lorántffy Zsuzsánna-est

Nagyvárad. Saját tud. Kedden este előkelő közönség gyűlt össze a Református Kulturpalotában a Lorántffy Zsuzsánna-nőegylet nagyszerű, immár hagyományossá vált február 2. estjén. A közönség soraiban ott láttuk városunk katonai és polgári vezetőinek nagyvezényes képviselőit. A magas nivóju műsort Balajthy Éva konferálta be. A műsort egyébként vitte dr. Nadányi János. Bihar vármegye alispánjának szavai vezették be. Ezután léptek dobogóra az előadó művészek, akiket a közönség nagy tetszéssel hallgatott. Szalay Eszter, a budapesti Opera tagja énekelt mű- és magyar dalokat. Dulien Klára Pongréc alvezetés zongorakísérete mellett hegedült, Puskás Ilona Chopin műveket zongorázott. Majd Böszörményi Jenő szentesi református lelkész olvasta fel egyik kiváló novelláját, azután Danisz Győző, a Szigligeti Színház művésze adott elő mély átérzéssel két hazafias költeményt. Az ünnepi este dr. Incze Gábor ref. lelkész szavai zárták be.

A FALU ÉS A GAZDASÁGI ELŐJÁRÓ címmel írt vezetőcikkét *Böleskei Sándor* egerági gazda a Magyar Föld legújabb számában. A magyar falu képes hitilapja a heterozis kukoricavetőmagból termesztett kukoricáról, a madár- és gyümölcsvédelemről és a trágyatelep nedvfelezív fenekének elkészítéséről közöl értékes szakcikkeket. Ismereti a lugkónélküli házi zappanfőzést és érdekes képekben számol be a tejesverseny győzteséről, valamint egy bácskai székely telepesfalú életéről. Elbeszélést, verset, kiegészíté cikkeket, rendeleteket, piaci és vásári árakat és sok más, érdeklődésre számotartó cikket és képet találunk benne. Kapható az újságárusoknál és az IBUSZ-pavilonokban. Mutatványszámot küld a Magyar Föld kiadóhivatala: Budapest, VII. Erzsébet-körút 7. szám.

Kávéházakban és vendéglőkben kérje „MAGYAR LAPOK”-at.

Sztalingrádban megszűnt a harc

Meglepetések várhatók a háboru új területekre való kiterjesztésében. Emberfeletti hősiességgel küzdöttek a romváros védői

Helsinki. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Ryti államelnök a parlament ülészakájának megnyitása alkalmából hosszabb beszédben foglalkozott a háborus helyzettel és megállapította, hogy a háború egyre hevesebb és egyre kíméletlenebb alakot ölt. A nagyhatalmak háborús erőfeszítéseik csúcspontra előtt állnak. Némelyek ezt a pontot már el is érték, sőt túl is lépték. Közvetlenül a döntő harcok előtt állunk, sőt ezek talán már el is indultak. A háború még olyan területekre is kiterjedhet, amelyek eddig kívülmaradtak. Meglepetések is jöhetnek. Finnország azonban rendületlenül áll helyt szabadság harcában. Ha a hadiszerepese változhatik is, győzni az fog, akinek oldalán az igazság áll.

Berlin. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Stalingrád hetekig tartó ellenállásában a nyomásztó fölényben lévő ellenséggel vívott harcokban hősi halált halt Hartmann altábornagy, a lovagkereszt tulajdonosa és Stempel vezérőrnagy.

Ujabb heves harcok indultak az egész keleti arcvonalon

Berlin. (MTI.) A Német TI jelenti a Führer főhadiszállásáról. A védő főparancsnoksága közli: Stalingrádban az ellenség erős tüzéségi előkészítés után a traktorművek véúinek utolsó bástyája ellen indított támadást. Az éjszaka folyamán sikerült több állásba betörni, miután hősiességgel harcoló csapataink löszereket csaknem teljesen kilőtték. Az ellenség áttörte a II. hadtest eddig összefüggő védelmi gyűrűjét.

A Kaukázustól a Don középső folyásáig és a Ladoga-tóig csapataink súlyos elhárító harcban állnak, amelyek hevesége egyes szakaszokon növekedett. A doni arcvonalon és a voronyezsi területen az ellenség újonnan bevetett nagy erővel ismételt meg támadásait. Az ellenség kísérleteit, amelyek arcvonalunk átkarolására irányultak, megfúszítottuk. A harcok még tartanak.

Tunézia hegyeiben zuhanóbombázók által hatásosan támogatott támadásaink teljes eredménnyre vezettek.

Közvetlenül az első vonalból tüzel a védőkre a szovjet nehéztüzérség

Berlin. (MTI.) A Nemzetközi Tájékoztató Iroda jelenti: Sztalingrádban a déli csoport hősi, végső harca után a bolsevisták már január 31-én egész támadó hadseregüket az északi szakasz védői ellen összpontosították. Strecker tábornagy kötelei az elhárító harcot merész előretörésekkel olyan sikeresen tudták folytatni, hogy sikerült a bolsevisták több kísérődjét és harcállását kifúszítani. Más helyeken súlyos veszteségeket okozva visszaverték a bolsevisták támadásait. Február 1-re virradó éjszaka a szovjet csapatok számos ostromágyút és további nehézütegeket vittek állásba. Tüzelésük szakadatlan sorához járult a nehéz aknavetők százainak tüze. Minthogy a német tüzéség csekély löszerkészlete miatt nem tudott mindenütt hatásosan szembeszállni, az érzékeny veszteségek elkerülhetetlenek voltak. A szovjet tüzéség valóságos felszántotta a német védők által tartott romokkal teli területet. Amikor a német ütegek elhallgattak, mert utolsó gránátjukat a bolsevista páncélosoknak tartogatták, a szovjet harcokosok előre indultak és mögöttük a szovjet gyalogság kötelei. Amikor

álltak. Ha nem is tudták megakadályozni, hogy a bolsevisták nyomásztó tulereje áttörjön rajtuk, nagyszámú kisebb sündisznó állásban még tudták magukat tartani, amíg végre az éjszaka szünetet hozott az egyenlőtlen küzdelemben.

A Kaukázusban és a Donecnél sikeres védőharc folyik

A Kaukázus nyugati részén és a Kubán vidékén, ahol hétfőn ismét harcba vetettek a bolsevisták nagyobb páncélos kötelékeket és csatapultókat, a szovjet támadóhullámok ezuttal is megakadtak a németek főarcvonala előtt. 17 szovjet páncélos megsemmisült. A német és szövetséges egységek ellentámadásai rendkívül növelték a bolsevisták veszteségeit. A Manics területen tekintélyes harcierőjű vegyes német kötelékek nagyszabású előretöréseket végeztek és ezzel hatásosan megakasztották a bolsevista támadásokat. A Donec arcvonal északi szárnyán a bolsevistáknak hajnalban si-

Megnyílt

RUZITSKA JÓZSEF és TARSÁ motorkerékpár és kerékpár szaküzlete az új nemzetközi országuton Fácán-u. 40. Kül- és belföldi kerékpárok és alkatrészek. Csepel motorkerékpár alkatrészek. — Motorkerékpár láncok minden méretben. — Javítások, vétel, csere és eladás

került a folyó nyugati partján nagyobb hídfőt alkotni. A német vezetés azonban idejében felismerte a veszélyeztetést és az új áttörési kísérletek ellen nagyobb harci repülőerőket és zuhanóbombázó kötelékeket vetett harcba, amelyek bombákkal árasztották el a szovjet felvonulási utakat. A szovjet csapatok hasztalanul próbáltak egyes helységekre menekülve kitérni a támadások elől, sorsuk itt is utólrta őket. A bevetés olyan áttörő erejű volt, hogy a szovjet csapatok nemcsak kénytelenek voltak a hídfőt feladni, hanem le kellett mondaniok támadó vállalkozásukról is. Néhány óra alatt széjjel zúztunk két lövészhadosztályt és egy páncélosdandár erejű szovjet haderőt. A csataterén 18 szovjet páncélos maradt égve, vagy összelöve. A Donyec és Voronyezs közötti térségen az előző napok nehéz és váltakozó harcainem csökkenő erővel tovább tartanak. Német tartalékok bevetésével több helyen sikeresen elhárítottuk a bolsevisták átkarolási kísérleteit.

Churchill saját kívánságára utazott Törökországba

Katonai és diplomáciai tanácsadók kísérték el az angol miniszterelnököt utjára. Papen német nagykövet Menemendzsoглу török külügyminiszterrel tárgyalt

Ankara. (Interinf.) Az angol miniszterelnök kíséretével január 30-án érkezett meg az adanai repülőtérre. Utján sok repülőgép kísérte el. A megbeszélések a közelben fekvő vasútállomáson folytak, ahol az államelnök különvonata várakozott. Churchill január 31-én utazott el.

Amsterdam. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Az angol hírszolgálat jelenti, hogy Churchill a török miniszterelnökkel folytatott megbeszélés után visszatérően látogatást tett Cyprusbán.

Ankara. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Menemendzsoглу török külügyminiszter Adanából visszatérve, kedden hosszabb megbeszélést folytatott Papen német nagykövettel.

Amsterdam. (MTI.) A Német Távirati Iroda jelenti: Az angol hírszolgálat közlése szerint Stalint az adanai angol-török tárgyalásokról előzőleg és utólag is teljes mértékben tájékoztatták.

Megállapodásra vezettek a tárgyalások

Amsterdam. (MTI.) A Német TI jelenti: Az angol hírszolgálat szerint Londonban hivatalosan közölték, hogy Churchill katonai és diplomáciai tanácsadók kíséretében a török kormány vendégeként látogatást tett Törökországban. A török körökkel és a kormány tagjaival folytatott megbeszélések megállapodásra vezettek arra nézve, hogy „Nagybritannia és az Északamerikai Egyesült Államok milyen uton és módon segíthetnek Törökországot saját védelmi biztonságának lényeges konszolidálásához.” Eről a tárgyról tanácskozások folytak a török és angol katonai szakértők között. A török és brit államférfiak kijelentették, hogy rendkívül meglegedettek a tárgyalás eredményével. Churchill miniszterelnök törökországi

látogatásáról visszatért Kairóba. — Churchill ezeken a megbeszéléseken Roosevelt nézetének teljes ismeretében vett részt. Roosevelt nagy örömmel üdvözölte a török-angol tárgyalások tervét.

A tárgyalásokon figyelmüket a tárgyaló felek a háboru utáni problémáknak szentelték és ebben a tekintetben szintén teljes megegyezés jött létre.

Churchill maga kívánta a törökországi látogatását. Az angol miniszterelnököt a török köztársasági elnök kihallgatáson fogadta Adanában. A török államférfiak az angol államférfiakkal folytatott megbeszélések során visszapillantottak az elmúlt világos esztendő török politikájának vonalvezetésére. Churchill biztosított

ta a török államférfiakat, hogy az angol kormány ezt a politikát teljes rokonszenvvel és megértéssel kíséri. A török és angol kormánytényezők vizsgálat alá vették az európai általános helyzetet. Hivatalos közlemény szerint minden lényeges pontban megállapították a felfogások azonosságát. A megbeszélések január 30-án és 31-én folytak.

Török hivatalos jelentés a tárgyalásokról

Ankara. (MTI.) A Török Távirati Iroda jelenti: Hivatalosan jelentik. Churchill miniszterelnök, aki ez irányú kívánságát kifejezte a köztársasági kormány vendégeként Törökországban tartózkodott. Az angol miniszterelnököt megérkezése után kihallgatáson fogadta Inönü török köztársasági elnök, aki Adanában tartózkodott. Ezután több megbeszélés volt a török államférfiak és szakértők között. Törökország és az Egyesült Királyság közötti kölcsönös barátság és megértés kötelei még jobban megerősödtek és elmélyültek, hála e tárgyalások alkalmával folytatott nyílt megbeszéléseknek. A török államférfiak ismertették a török politika irányát. Churchill kijelentette, hogy az angol kormány ezt a politikát rokonszenvvel és megértéssel kíséri. A török és az angol államférfiak kölcsönösen megvizsgálták a jelenlegi európai helyzetet, különösen azokon a te-

rületeken, amelyek Törökországot közvetlenül érdeklik. Megállapították a felfogások azonosságát is.

Megállapodás jött létre azon módzatok tekintetében is, amelyekkel Nagybritannia és az Egyesült Államok anyagi segítséget nyújthatnak Törökországnak általános védelmi biztonság megőrzésében. Ebben a tárgyhelyzetben megbeszélések folytak a két fél katonai szakértői között. Churchill tekintettel arra, hogy csak legutóbb tanácskozott az Egyesült Államok elnökével, Roosevelt elnök nézetének teljes ismeretében beszélt. Roosevelt melegen helyeselte ennek a találkozónak a tervét. Hasonlóképp megvizsgálták a háboru után felmerülhető problémákat és amelyekben voltak is érdekeik ugyanilyen azonosságot állapítottak meg. A török és angol államférfiak kijelentették, hogy teljes mértékben meg vannak elégedve a tárgyalásokkal, amelyek január 30-án és 31-én folytak le.

Török lapok a bolsevista veszélyről irnak

Izstanbul. (MTI.) A Német TI jelent: A török közvéleményt továbbra is erősen foglalkoztatja a bolsevista veszély. A lapok rámutatnak arra, hogy a casablancai nyilatkozatban egy szó sincs arról, mit szándékoznak az angolszások tenni abban az esetben, ha a bolsevizmus győzne Európa felett. A lapok azon a véleményen vannak, hogy a bolsevista világnézet erősen eltér az angol-amerikai felfogástól. Felteszik a kérdést, a bolsevizmus esetleges győzelme esetén kiszolgáltatnák-e Európát a bolsevizmusnak. A lapok szerint erre a kérdésre senkinek sem szabad igennel felelni.

48 óra alatt be kell jelenteni a horkészleteket

Nagyvárad thj. város fogyasztási adóhivatala 600/1943. adóhiv. szám alatt a következő hirdetményt adta ki:

A 200/1943. P. M. számú, illetve a 67478/1942. számú belügyminiszteri rendelet végrehajtása céljából felhívjuk a szemléivel rendelkező bormerleket, hogy e hirdetmény megjelenésétől számított 48 óra belül szemléivel együtt jelenjenek meg a városi fogyasztási adóhivatalnál (Bémer-tér 4. szám. I. em.) s ott a folyó hó 1-én készletükben volt bormennyiségüket jelentésük be.

A fogyasztási adóhivatal közgei a helyszínen fogják ellenőrizni, hogy a bejelentett mennyiségek a tényleges készlettel megegyeznek-e s valótlán adatok bejelentése esetén az illetőkkel szemben a jövedéki kihágási eljárás fog folyamatba tetetni.

Nagyvárad, 1943. február 3.

Fogyasztási adóhivatal.

Szolgálatos gyógyszerárak

III. CSOPORT:

MADONNA gyógyszerár, Sztarove-szky-u. 20. (Dr. Medvigy F. bérlő Feder Vilmos) 33-67.

KIGYÓ gyógyszerár, Bémer-tér 1 (Reisz I.) 15-68.

II. RAKÓCZI F., Szacsavay-u. 28. (Csanda E.) 17-47.

OROSZLÁN gyógyszerár, Mussolini-tér 14. (Mihályi L.) 32-91.

Kávéházakban és vendéglőkben kérjék a "MAGYAR LAPOK"-at.

HAZÁNK — NÉPUNK — JOVÓNK

A tüdőgyulladás is fertőző betegség

Irta: Faragó Ferenc dr.

Hideg időben gyakran mondjuk a figyelmeztetést: öltözz fel, ha a szabadba mész, mert meghűsz és tüdőgyulladást szerzel. Ennek a figyelmeztetésnek van alapja, mert valóban a tüdőgyulladást sokszor hűlés váltja ki, jöllehet az oka tulajdonképpen fertőzés.

A tüdőgyulladás kórokozója csak mikroszkoppal látható csira, az úgynevezett pneumococcus. A legszebb és legérdekesebb baktériumok közé tartozik. Olyan az alakja, mint a gyertyaláng és mindig párosan fordul elő. Tok veszi körül és újabb vizsgálatok szerint ennek a toknak igen nagy szerepe van a betegség felidőzésében. A newyorki Rockefeller Intézet vizsgálatai derítették fényt a tüdőgyulladás kórokozójára, valamint a betegség gyógyítása és megelőzése érdekében. Kimutatták, hogy a kórokozó csiráinak sok típusa közül csak egyesek okoznak betegséget, mások viszont ártalmatlanok. Nagyon érdekese az is, hogy bizonyos csoportozhoz tartozó kórokozók a tüdőgyulladás mellett még más, mindig jellegzetes betegséget idéznek elő.

Nézzük meg, hogy miben nyilvánul meg a tüdőgyulladás? Talán sokan ismerik is a hirtelen fellépő első tüneteket, hidegrázást, oldalszúrást, rosszullétet, gyengeséget. Sokszor a betegség meghűléshez társul és ez a súlyosabb formája, mert a meghűlést igen gyakran elhanyagolják. Lábon hordják és így az állandó lázas állapot a beteg ellenállását teljesen megtöri. A betegség időtartama aránylag nem hosszú, rendszeres körülmények között 5—12 nap után a láz hirtelen lecsök, nagyfokú izzadás kíséretében és ha szövődmény nem áll be, a beteg meggyógyul. A beteg állapotában történő ilyen hirtelen elváltozás annyira jellegzetes a gyógyulásra, hogy az orvosok a betegség hetedik napjától kezdve szinte óráról-órára várják ezt a fordulót. Mások, ha a betegség rosszindulatú, vagy a szervezet ellenálló ereje csökkent, ez a fordulat nem követ-

kezik be ilyen korán, csak később, vagy pedig teljesen elmarad. Ez viszont azt jelenti, hogy a tüdőgyulladás időülté vált és gyógyulása is hosszabb ideig tart.

Szintén a newyorki Rockefeller Intézet falai között ismerték fel annak lehetőségét, hogy a tüdőgyulladás lefolyását egy-két napra le lehet rövidíteni olyan módon, hogy már a betegség első óráiban a vizsgálatok megfelelő segítségével kikutatják a kórokozó típusát és így minél előbb, lehetőleg még az első napokban az illető típusu kórokozójával készített gyógyszeradnak. A gyógyszer hatása rendkívül meglepő: a láz hirtelen lecsök és a gyógyulás napok alatt bekövetkezik. Ez a jelenség is igazolja a tényt, hogy a tüdőgyulladás gyógyulása akkor következik be, amikor a szervezetben a kórokozó ellenanyagai megfelelő mennyiségben képződtek és így a kórokozót ártalmatlanná teszik.

Hogy előzzük meg a tüdőgyulladást? Szükséges tudni mindenekelőtt, hogy hűlésünket ne hanyagoljuk el, mert a hűléssel kapcsolatban bekövetkező tüdőgyulladás mindig a legveszedelmesebb. Azt szokták mondani, hogy az a beteg, aki hűléssel járó tüdőgyulladással fennjár és a saját lábán megy be a kórházba, az többé sohasem jön ki onnan. A meghűlést tehát vegyük komolyan, fekdüünk le és hívjunk orvost. Emellett rendkívül vigyázzunk arra, hogy a tüdőgyulladással beteggel ne érintkezzünk közvetlenül. A beteg váladéka ugyanis fertőző. A kórokozót képesek azok is tovább vinni, akik tüdőgyulladással beteget ápolnak. Nem kell külön hangsúlyozni, hogy a tüdőgyulladással való felépülés után fertőzlenítsünk és gondosan meg kell tisztítanunk azokat a tárgyakat, amelyek a beteggel érintkeztek. Ne felejtjük el sohasem a tényt, hogy a tüdőgyulladás igen sok esetben halálosan veszedelmes betegség.

Igazi mese a három rongyos asszonyról

Több, mint két hete, hogy a Magyar Lapok hasábjain egy finom nő írást olvastam. Irója elmondja, hogy találkozott a szeretettel. A történet két rongyos szegény édesanyáról szól. Összetalálkoznak az utcán, az egyiknek zsák a hátán, a zsákban aranyat érő drága kincs: néhány kilónyi fa, hosszú sorban állás, várakozás gyümölcse. A zsák lekerül a földre, a kincset kiszórják a hóra és osztozkodnak rajta. Boldog meglepedett arccal felelték: egy darabot vissza a zsákba, egyet a kosárba. És a cikkíró felfedezi a csodát: hogy a két osztozkodó nem rokon, nem is szomszéd, nem is ismerős, csak néhány perccel, hogy az élet egymás útjába sodorta őket s az egyik rongyos édesanya panasza megfogta a hozzá hasonló rongyos édesanya szívét és megosztották a fán. Ma a cikkíró is megjegyezte, hogy utólag mesének hitte az egészet.

A cikk reám is meseként hatott. Mesének tartottam, amit megálmodott és megírt az író és melegítő napsugárnak szánta ebbe a csúnya, mozgó világba, szép tündérmesének a fátadt

embergverekednek.

Hogy erre a mesére visszatértem, annak az oka, mert magam is találkoztam hasonló „csodával” és ez a csoda is a szegények szívéből virágzott ki. Az egyik fakerekedő mesélte látható meghatottsággal az arcán.

Már napok óta hosszú sorokban álltak a fára váró türelmetlen emberek. A szíve lógt a sok szegény fázlódó láttán. Fát, hogy nem tud fát adni, nem tud segíteni rajtuk. Az eredménytelen várakozás után, meéint elszédtek a várakozók, alia hettő-három lézengett még ott kőülük, amikor végre kőő alkonvathor megérkezett a várva-várt fa. A kintartó várakozók arca feldarült — a képreletük és az öröm már látattia a harát-ságosan belüthött szobát — Istenem de jó is lesz, a gyerekek körül állik majd a tüzet, megéberedett his kezüket melegítik s az édesanya lösi a szegényes vascsorát. De szinte pillanatok alatt omlott össze a remény, mert előbb jelenteni kell a fa megérkezését és csak másnap kerülhet a sor a kiosztásra.

A hirtelenlőd őst fátó csúnyul adta tudára a három rongyos asszonynak,

akik kintartón utolsóként vártak a fára. A falep tulajdonosa bement az irodájába, míg ők hárman álltak a telep kapujánál. Tanakodtak. Végre határozott léptekkel az iroda felé vették útjukat. Bekopogtak. Az ajtó megnyílt előttük. A világosság kíméletlenül rávilágított a sápadt arcokra, a rongyos ruhákra. Néhány pillanatilg szinte szótlannul álltak, szemben a világossággal és a telep tulajdonosával.

— Mit akarnak lelkeim? — kérdezte tőlük. — Fát nem adhatok ma, csak holnap. Már megmondtam ezt odakint is. Hiába jöttek ide.

— Nagyságos úr, — kezdte az egyik, — tessék nekem egy kis fát adni, két gyerekelem, meg az uram fekszik betegem, nem tudok velük mit csinálni.

A másik kettő hangtalanul állt. A tulajdonos másodpercekig nem tudott szóhoz jutni, kereste a szavakat.

— Nézze lelkeim, én elhiszem ezt magának és adnék is, de nem tehetem, nem csinálhatok kivételt, ha magának adok, akkor mind a háromjuknak adnom kellene. Aztán ha megtudnák a többiek, akkor mind ide jönnének. Jöjjenek holnap.

És ekkor a másik két rongyos asszony megszólalt:

— Mi lemondunk most a fáról, mi elhiszünk holnapig hideg szobában is, de ennek — és rámutattak a síró asszonynak, — ennek tessék adni fát. Két gyereke és az ura beteg, vele tessék kivételt tenni.

Mit tehettem, — mondotta a kereskedő. — adtam neki, adtam mind a háromnak, mert amikor két rongyos kőnyörő, rimánkodók önzetlenül egy harmadik rongyosért, nem lehet előlük kitérni.

Soltész Kálmáné.

Ipartestületi közlemény

Városunkban nem új dolog, hogy egy egy társadalmi csoport oly részt kér a jótékonyssággal kapcsolatban a kultúr megmozdításból, ami a szakembereket is meglepi.

A MÁV-műkedvelő csoportja, mely a műkedvelő verseny alkalmával elsősorban állotta a versenyben a helyet, — a közelmúltban saját zenekarral, nagy sikerrel hozta színre a Tokaji aszú című énekes darabot, re a Tokaji aszú énekes darabot.

A siker nem maradhatott csupán a MÁV belső ügye és most itt benn a városban kap méltó keretet a Főméltóságú Asszony akciójával kapcsolatban, február hó 7-én, vasárnap délután 6 órai kezdettel az Ipartestület székházában, Mezey Mihály-utca 4. szám alatt, az újjáépített díszteremben. Gyönyörű előadásban lesz előadva e kiváló műkedvelők által e darab, melyre a nagyérdemű közönséget szeretettel várja a rendező bizottság a nemes akció érdekében is.

Gondosan meg kell őrizni az élelmiszer-jegyeket

Felhívom a város közönségét, hogy élelmiszerjegyeiket gondosabban őrizzék meg, mert az elveszett és a felektől ellopott élelmiszer jegyek helyett a 358.660—1941. K. M. számú rendelet alapján újabb élelmiszerjegyeket a Közélelmezési Hivatalnak nem áll módjában kiadni.

Nagyvárad, 1943. január 30.

Dr. Soós István s. k. polgármester

Érdekes határozatokat hozott a Tudományos Akadémia nyelvművelő bizottsága

Teljesen meghonosodott idegen szavakat nem lehet mellőzni.
A „paraszt” szót sem nélkülözhetjük

Budapestről jelentik:
A Magyar Tudományos Akadémia Nyelvművelő Bizottsága Szinyei Ferenc elnöklésével ülést tartott, amelyben igen érdekes határozatokat hoztak. Bejelentették, hogy a bizottság a következő átiratot intézte a honvédelmi miniszterhez:

— A Magyar Tudományos Akadémia Nyelvművelő Bizottsága örömmel látja, hogy újabban a hadi műveltség megmagyarosításánál milyen buzgalommal és lelkesedéssel dolgoznak a katonai szakemberek. Sajnos, azonban azt is meg kell állapítani, hogy az új magyar műszavak közül sok nem felel meg a magyar nyelv törvényeinek és szellemének. Igen kívánatos volna, ha nagyszerű magyar hadseregünk nyelve is — megtisztítva a sok németességtől és egyéb hibáktól — igazán magyarrá lenne. Ebben a nemzeti szempontból nagyfontosságú munkában az Akadémia Nyelvművelő Bizottsága készséggel vállalkoznék a tanácsadó és segítő szerepére.

A beadványt József főherceg, az Akadémia elnökének kíséretével juttatták el a honvédelmi miniszterhez.

A Budapesti Lawn-Tenisz és Korcsolyázó Egylet elhatározta, hogy nevét a mai idők szellemének megfelelően megváltoztatja és a benne előforduló idegen szót kiküszöböli. Az egylet a Lawn Tenisz szót a Labdaütő szóval akarja felcserélni. Miután több oldalról olyan aggodalom merült fel, hogy lawn tenisz szóval megjelölt fogalmat a labdaütő szó nem fejt ki hűen és teljesen, az egylet az Akadémia véleményét kérte az ügyben. A Nyelvművelő bizottság véleménye szerint a tenisz, teniszszók szavak annyira meghonosodtak nyelvünkben, hogy kiküszöbölésük ma már lehetetlen. Hiába változtatná meg az egylet nevét „Labdaütő Egylet” tagjai továbbra is „teniszeznének” nem pedig „labdát ütnének”. A bizottság tehát azt javasolja, hogy az egyesület nevezze magát szentesül Budapesti Tenisz- és Korcsolyázó Egyletnek, a labdaütő szóval pedig igyekezzék kizorítani a feleslegesen használt rakét szót.

Török Bálint, az Erdélyi Magyar Gazdasági Egyesület igazgatója az Akadémiához intézett beadványában az idegen szavak teljes mellőzését sürgette. Elsősorban az iskoláknál, az egyetemeken, az egyházaknál, tehát a közművelődés előmozdítására hivatott intézményeknél tartja szükségesnek a munka megindítását. Az egyetemek és iskolák épületeiben és az épületek homlokzataink magyarmelvű feliratokat sürget és ha nemzetközi tudományos szempontból az épületek vagy intézetek, tantermek idegen nyelvű megjelölése szükséges, vagy kívánatos, az a nagybetűkkel írott szöveg után vagy alatt következők ki sebb betűkkel. Többek között magyar szavakkal cserélik fel: a *klinika, biológia, matematika, filozófia, portás, laboratórium, professzor*, stb. szavakat, a *kollégium, gimnázium, hucum* elnevezéseket. A nyelvművelő

bizottság elismeri a beadványban megnyilatkozó jóakaratot, de egyáltalán megállapítja, hogy nyelvtisztító törekvése tulságba megy. A felsorolt idegen szavak részben nemzetközi műszavak, részben olyan meghonosodott idegen szavak, amelyeknek kiküszöbölése felesleges.

Az Országos Mezőgazdasági Kamara azt kérdezi a Magyar Tudományos Akadémiától, amelyik az a helyes nem magyar szó a nyelv tisztasága szempontjából, amely a kisbirtokos osztály megjelölésére legalkalmasabb és a fogalmat a legjobban fedi. A Mezőgazdasági Kamarához ugyanis több javaslat érkezett abból a célból, hogy a közhasználatban lévő „paraszt” szó helyett arra alkalmasabb elnevezést használjanak a kisgazda fogalmának kifejezésére. Kifejtették, hogy a „paraszt” szó szláv eredetű, a durvaságnak és a farsagatlanságnak kifejezésére szolgál és mint ilyen, nem alkalmas egy társadalmi osztály megjelölésére. Ezzel kapcsolatban vita indult meg. Egye-

sek a szó értelmének megváltoztatását, mások pedig alkalmasabbnak látszó kifejezés felkarolását kívánták. A Nyelvművelő Bizottság Harsányi Zsolt, Loványi Gyula és mások hozzászólása után a következőket állapította meg:

— Az Országos Mezőgazdasági Kamara beadványában felvetett kérdés inkább társadalmi, mint nyelvészeti. Nem most merült fel először, hiszen már évekkel ezelőtt is politikai vita folyt a napilapok hasábjain a parasztszó körül. 1915-ben a legkiválóbb köző írók Rákosi Jenő, Kenedi Géza — kelték a „paraszt” szó védelmére. Akárhogy erőlködünk is, a történeti becsü paraszt kifejezés helyett jobbat, magyarabbat nem lehet találni a föld népének megjelölésére. A nyelvhasználat nem igazodhatik a változó politikai divatokhoz. Az kétségtelen, hogy a parasztszónak van bántó értelme is, de ez még nem ok arra, hogy ezt a szót töröljük nyelvünkéből. A szónak sértő jelentése egyébként mostanában csökkenőben van. (Magy. Tud.)

Hogy lakása hán' utatos bútorát MEZEI-nél vegyen legyen, szines, modern Szabadság-utca 12. (Szacsvar-utca 48.) Háló, kombinált és előszobák díótutázzattal is. Előnyös vétel. Konvha ujdonságok.

Honvédcsaládokért

Közel huszezer pengő a gyűjtés eddigi eredménye Nagyváradon

Mindenki gondoskodjék arról, hogy távollétében is eljusszon pénze a gyűjtőkhöz

Február 2-án indult meg a gyűjtés a Kormányzóné Ófoméltósága által december 31-én bejelentett honvéd családok támogatására létrehozott akció keretében. A gyűjtés Nagyváradon február 2-től február 7-ig tart. Az akció lebonyolítását a leventeparancsnokság végzi a különböző egyesületek, hűlgyeinek és a leventék közreműködésével. Egyes vállalatok, hivatalok és testületek kebelében a gyűjtést már végrehajtották és az alábbi összegek folytak be:

M. kir. Adóhivatal alkalmazottai 278. Gyermekmenhely alkalmazottai és tisztviselői 81. Mértékhitelítő hivatal 24. Furnir keményfatermelő vállalat 380. Görögkatolikus püspökség 300. Fekete Sándor likörgyár alkalmazottai 238. Andrényi cég alkalmazottai 1800. Florenc mérleggyár alkalmazottai 79.50. Ipartestület 40. Katona Sándor cipőüzem 108. Uránia vattauzem tisztviselői és alkalmazottai 259. Nagyvárad vendéglátó iparosok sloasztálya 2500. Pesti Magyar Kereskedelmi Bank 153. dr. Stern Tibor ügyvéd 30. Moskovitz János 10. Nagyvárad latinusertartású káptalan 1000. Káptalani központi tiszték 30. Tisztiorvosok és zöldkeresztes védőnök 78. Carman cipőgyár tisztviselői 745 nagyvárad fiók alkalmazottai 77.70, kolozsvári fiók alkal-

mazottai 151.17, ezatmárnémeti fiók alkalmazottai 78.40, marosvásárhelyi fiók alkalmazottai 76.18. Carmen cipőgyár munkásai fejenként három pengő, összesen 2460 pengő. Steiner Miklós 100, Steiner Jenő 100, Püspöki pénztár 500, Róm. kat. püspökség felszentelt papjai és tisztviselői 233 pengő, Dréher sörgyár 971.44, MATEOSz keretében tömörült autófuvarosok 2175. La Roche cég alkalmazottai 367, Hangya vállalat 100, Premontrei gimnázium tanárai és alkalmazottai 131, Stár téglagyár 30, Allami kórház 747, Gépipari középiskola 356, Általános Biztosító Intézet 33, Szoness táncanár 27, Bábaképző intézet 372, Fonciere biztosító 116, Magyar Általános Hitelbank 405, Munkaközvetítő hivatal 27, Magyar-Olasz Bank 90, Földmérési felügyelőség 115, Közegészségügyi állomás 45, Clotild vegyigvár 36, Egyesült kefégyár 95, egyéb gyűjtés révén 2156.20 pengő.

A gyűjtés eddigi eredménye tehát 19.911 pengő 59 fillér. Ebben még nincsenek benne azok az egyébként felajánlott és befizetett összegek, amelyek olyan gyűjtőveken szerepelnek, amelyek még nem teltek meg és amelyekkel még tovább folytatják a gyűjtést.

A gyűjtést végzők arra kéri-

A
Pannónia
étteremben
ma estétől
Hamza János
és zenekara muzsikál

nagyközönséget, hogy távollétükben szomszédaiuknál hagyják a felajánlódó összegeket.

Laval a német-francia együttműködésről

Vichy. (MTI.) A Német TI jelent: A mezőgazdasági testület munkágyülésén Laval kormányfő beszédet mondott. Hangsúlyozta, hogy a háború után nem marad más kivezető út Franciaország számára, mint a győzettel való megegyezés. Minden erővel meg kell akadályoznunk, hogy a német és a francia ifjúság időnként a csatateren találkozzanak egymással. A montoirei megbeszélések ebből a szempontból eredményesek voltak. A győző kezét fogott a legyőzöttel. Akkor még nem ismerték fel ennek a kézfogásnak jelentőségét. Azóta sok tévedést követtek el. Ma Franciaország hadsereg, hajóhad, birodalom és pénz nélkül áll. Fel kell ismernünk az Európát és Franciaországot fenyegető nagy veszélyt a kommunizmust is. Mint francia teljes sikerrel kívánom, hogy a német hadsereg a vörös hadsereg elleni harcát eredményesen befejezze, mert ha Németországot megverik, a kommunizmus lesz urrá Franciaországban is.

Megtisztították Nyugatboszniát a kommunista bandáktól

Berlin. (MTI.) A Német TI jelent: Azokon a területeken, amelyet a német csapatok Nyugat-Boszniában a legutóbbi időkben megtisztítottak, mindenfelé megtalálhatók a kommunista bandák tervszerű pusztításainak nyomai. Az egyik helységben a német katonák egy asszony holttestét találták, akit a kommunisták azért lőttek le, mert nem akarta elhagyni a falut. A kommunisták a templomokat és paplakokat felrobbantották, vagy felégették. A menekültek borzalmas történeteket mondanak el azokról a rablóhadjáratokról, amelyeket kommunistavezetés mellett hajtottak végre a garázdálkodó bandák.

Kizárási határozat

A Nemzeti Munkaközpontra tömörült famunkások vezetősége a január hó 26-án tartott vezetőségi ülésén Gergely Sándor asztalossegédet hazafiatalan magatartása miatt egyhangúlag kizárta a tagjai sorából.

Nagyvárad, 1943. január hó 26.
Szabó József,
famunkás csoport elnöke.

Tizenöt nagyobb abauji zsidóbirtokot adnak haszonbérbe magyar gazdáikodóknak

A Magyar Tudósító jelenti: Abauj vármegye gazdasági felügyelőségéhez is megérkezett a földművelésügyi miniszter rendelete, amelynek értelmében a zsidókézen lévő 100 kat. holdon felelő mezőgazdasági ingatlanokat átmenetileg haszonbérbeadás útján hasznosítják. Abaujtona vármegyében 15 ilyen nagyobb zsidó ingatlan van. Ezeket most olyan tőkeerős nemzsidó haszonbérletnek adják, akik eddig tevékenyül részt vettek a földművelésügyi felügyelőség felügyelőség útján adja bérbe. A haszonbérlet köteles az összes gazdasági cselekedet és munkásokat szolgáltatni.

MAGYAR HŐSÖK

Kovács Ferenc őrzője

Bátorságával és ügyességével vinta ki előljárói és bajtársainak elismerését a Don-menti küzdelemben Kovács Ferenc őrzője.

1942. október elején Liski környékén harcolt az a kötelék, amelyhez Kovács Ferenc őrzője tartozott.

Az ellenségnek itt éjszakánként ismételt sikerült átkelnie a folyón és csapataink nem tudták megállapítani, vajjon a folyónak melyik pontján tudnak a bolsevisták olyan könnyűszerrel átkelni.

Kovács őrzője önkéntes jelentkezéssel vállalkozott arra, hogy egymagában felderíti az ismeretlen gázlót. A sötétség leple alatt, de állandóan ellenséges tüzből előre lopózkodott a víz partjára s a Szvobodára vezető vasuti hídtól nyugatra sikerült is felfedeznie a gázló jobbparti végződését. Bár ezzel voltaképpen eleget tett feladatának, nem elégedett meg az eddigi eredménnyel, hanem levetkőzött és belezúgott a vízbe, hogy pontosan megállapítsa az átkelővonal további irányát. A tulsó parton állásban lévő ellenség, Kovács minden óvatossága ellenére is, figyelmes lett a vízben való mozgás zajára s nyomban tűz alá vették azt a területet, ahonnan a zajt hallották. Kovácsot azonban ez a veszedelem sem rettentette vissza, elszántan folytatta a gázló felderítését s közben csaknem egészen a tulsó partig jutott. Így sikerült teljesen felderítenie a gázló vonalát. Adatai alapján tüzségünk is pontosan behatározta lövegeit erre az átkelőhelyre. Ilvenformán sikerült megakadályozni azt, hogy az oroszok további támadások céljára is igénybe vegyék a gázlót.

Páratolva a kezesztény inact'

Naponként félliter tejet utainak ki egy éven aluli gyermekeknek és a terhes anyáknak

Ma kezdték meg a Közélelmezési Hivatalban a tejtegyek kiadását

Nagyvárad thj. város polgármestere 720—1943. k. é. szám alatt az alábbi hirdetményt adta ki:

Értesítem a város közönségét, hogy egyelőre az egy éven aluli gyermekek és a négy és fél hónapon túl levő terhes anyák tejjelátvitelét biztosítani kívánom.

Fentiek alapján felhívom az egy éven aluli gyermekek hozzátartozóit, hogy a gyermekek születési anyakönyvi kivonatával, vagy a születésüket igazoló más okmányokkal a következő sorrendben jelentkezzenek a tejtegyek átvitelére a Közélelmezési Hivatalban:

A—R betűvel kezdődő nevekhez zárolag február 3-án 8—1-ig és délután 5—7-ig.

R—Zs betűvel kezdődő nevek pedig február 4-én délelőtt 8-tól 1 óráig vehetik át tejtegyeiket.

A terhes anyák a „Zöldkereszt” igazolványának felmutatása mellett, — mely igazolványban fel kell tüntetni a terhesség kezdetének időpontját, — vonatkozó tejtegyeiket A—R-ig február 3-án délelőtt 8-tól 1-ig és délután 5—7-ig, S—Zs betűvel kezdődő nevek pedig február 4-én 8-tól 1 óráig vehetik át tejtegyeiket.

Értesítem az érdekelteket, hogy az

állomástól befelé a Püspöki- és Horthy Miklós- és Rákóczi-úton, a Szent László-téren a Rulikovszky-temetőig húzódó villamos sín jobb oldalán lakók a Kaszárnya-tér 17. szám alatt, ezen vonaltól balra lakók pedig a Báthory-utca 1. sz. alatt levő, volt kéményseprő hivatalban folyó évi február hó 5-től minden nap délután 13 órától 16 óráig, a tejtegy felmutatása ellenében további intézkedésig egy félliter tejet fognak kapni ártérítés mellett.

Azok, akik a „Zöldkereszt” ingyen tejkiosztásban részesültek és továbbra is részesülnek, kötelesek tejtegyeiket a „Zöldkereszt” bélyegzőjével átbélyegeztetni és a részükre járó tejmennyiséget a „Zöldkereszt” vezetősége által megállapított helyen, időben és kiméretben fogják megkapni.

Felhívom a cukrászdák és espressók tulajdonosait, hogy uzsonna-kávét, vagy bármilyen más címen déli 12 óra után tejeskávét, kapucintert további intézkedésig nem szolgáltathatnak ki. Ezen határozatom ellen vétők ellen a legszigorubb megtorló intézkedéseket fogom alkalmazni.

Nagyvárad, 1943. február 1.

Dr. Soós István s. k. polgármester.

SZÍNHÁZ

Esküvő

— Bulla Elma a Szigligeti Színházban —

Edouard Bourdet négy felvonásos színművét mutatta be a Szigligeti Színház prózai együttese Putnik Bálint igazgató rendezésében, Bulla Elma vendégfelléptével. A kiváló fővárosi művész természetesen szép közönséget vonzott a színházba. Bulla Elmát már jól ismeri Nagyvárad és tudja, hogy kivételes művésze, egyes szerepekben a leggazdagabb színekben megmutatkozó egyénisége mindig feledhetetlen élményt jelent. Azonban Bulla Elma vendég szereplésén kívül is említésre méltó alkalom volt ez az este a kiváló rendezés miatt. Putnik Bálint igazgató elvénységét, állandó és síma életfolyást tudott varázsolni a vidéki uriházba s ebben a símán folyó mozgalmasságban, mint egy keretben, annál jobban érvényesülhetett egyes nagy jelenetek feszültsége.

Edouard Bourdet színművének alap gondolata: harc a szerelemért. Egy béna lábu, de szárnyaló, csapongó lelkű leány küzdelme a szeretett férfi szerelméért. Beletörődés, lázadás, színes álmok, tiszta, nemes érzelmek között éli az életét a rokonoknál vendégségben tartózkodó béna Adrienne a szeretett férfi családjánál. Pierre, a férfi gyermeki nyárepolgári életet élő aszony. Két gyermekük van. Nem ellenfele Adrienne-nak, mert minden mélyebb érzelmi kapcsolat nélküli a házasság. Az ellenfél Pierre sógorja, a kis Marienne, aki két éves amerikai tartózkodás után tér haza. A hazatérés teljesen kiélezi a

helyzetet. Pierre régen szereti kis sógorját. Amerikába is azért küldte el, hogy felejtse.

Adrienne, a szerelmes nő finom érzékével leleplezi Pierre nagy titkát és elárulja Marienne-nak, akit ügyesen Henry, a reménytelenül szerelmes kérés felé terel. Terve sikerül is, mert Marienne hozzámegy Henryhez. Az esküvő napján Marienne örök hűséget fogad Pierre-nak. Adrienne tovább Pierre-nél marad. A fiatal pár elutazik s amint előre volt látható, Marienne megszereti a kedves, bolondos Henryt. A nagy fogadalomból persze semmi sem marad. Adrienne megéri, hogy Pierre belátja gyötrelmes nagy szerelmének hiábavalóságát, tehát látszólag nyert azonban a győzelem csak pillanatnyi. Pierre felesége felé fordul és a szegény béna Adrienne egyedül marad...

Bulla Elma Adrienne szerepében csillogtatta meg kivételes művészetét és tehetségét. A szerep egyébként is pompásan illett egyéniségéhez. A szenvedélytől és a tehetetlen akarat látától átfűtött fojtott érzelmek, a félig zokogásba elcsukló hang, a keserű nevetés, egy-egy egész lelket, egész tragikus életet eláruló mozdulat: ahogy Adrienne szerepében láttuk. Bulla Elma kizárólagos sajátossága. Talán éppen ez a nagy gazdagsága a lélekábrázolásnak színtelenítette el Pierre szerepében Bakay Lajos játékát. Viszont Marienne szerepében Kemény Gizi méltó partnere volt Bulla Elmának. Az Urileány után most láttuk őket ismét együtt. Nem könnyű

feladat volt Kemény Gizinek Bulla Elma mellett is feltűnni, kiválót nyújtani, azonban sikerült neki. Juliette szerepében Balogh Lea egyéniségéhez és kedves megjelenéséhez pompásan illő játékot nyújtott. Pákozdy Ferenc Henry szerepében nagyon jó volt. Ennek a kedves fiúnak sokoldalúsága, tehetsége itt bizonyít ki előttünk. Minden jel arra vall, hogy a legjobb úton halad az igazi sikerek felé. A három anya szerepében Borsos Mária, Fajk Rózi és Körösi Juci volt jó. Tanay K. Emil tábornoka egy kicsit erőltetett alakítás volt; Margittay Alajos inasa teljesen elmosódott a bútorok között. A két gyerek szerepében Tóth Laci és Erdélyi Évike kedves jelenség volt.

Még valamit az idegen nevek kimondásáról. A szerepet jól, a neveket azonban nagyon jól kell tudni. Hihetetlenül zavaró a nevek fölesereslése. S ha mindenki pontosan tudja, még azt is megkínáthatjuk, hogy a francia neveket igazi franciás könnyedséggel mondják ki. Talán kicsinek, jelentéktelennek tűnik fel ez a kívánság, azonban nagy jelenetek bukkhatnak meg egy ilyen kiállítás miatt. (pont.)

A színházi iroda közleménye:

Bulla Elma felléptével ma utoljára az „Esküvő”

Edouard Bourdet színjátéka, az *Esküvő*, Bulla Elma felléptével ma szerdán este utoljára kerül színre. Felemelt helyárák. Szelvények nem érvényesek.

Csütörtökön este VII. Munkás előadás keretében *Csak egy asszony van a világon*... van a színház műsorán.

Pénteken este az idény legnagyobb sikerű operett-üdjonsága, a *Vén diófa* kerül színre *olcsó helyárákkal* a bemutatkozó előadás pompás szereposztásában.

Szombaton délután negyed 4 órai kezdettel, *filléres helyárákkal* a legmulatságosabb operett-üdjonság, a *Gyöngyvirágos huszárcsákó* van a színház műsorán.

Szombaton este rendes helyárákkal (szelvények nem érvényesek) *Nagy István*, a budapesti Nemzeti Színház tagja, a magyar filmek kedvencének vendégfelléptével az idény legnagyobb sikere, a *Bolond Ásvayné* kerül színre.

Vasárnap délután Farkas Imre: *Debrecenbe kéne menni* című magyar operettje kerül színre *olcsó helyárákkal*. Rengeteg humor és vidámság. Hangulatos muzsika.

Hétfőn este Verdi: *Rigoletto* című operáját ismétli meg a színtársulat a multikori rendkívüli nagy sikerre való tekintettel dr. Vailó Imre, Raffay Erzs, Rácz Tilda, Lontos Konstantin, dr. Dalnoky Imre és Littasy Károly operatársai vendégfelléptével. Felemelt helyárák. Jegyek elővételben már válthatók.

Előkészületben: *Csipkeárlarc* c. izgalmas operett-üdjonság.

HETI MŰSOR:

Szerdán este: *Esküvő*. (Bulla Elmával.)

Csütörtökön este: *Csak egy asszony van a világon*.

Pénteken este: *Vén diófa*. Szombaton d. u. *Gyöngyvirágos huszárcsákó*.

Szombaton este: *Bolond Ásvayné*. (Nagy Istvánnal.)

Vasárnap délután: *Debrecenbe kéne menni*.

Vasárnap este: *Nótás kapitány*.

HIREK

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
NAGYVÁRAD,
 SZILÁGYI DEZSŐ-UTCA 8 SZÁM.
 Telefon: 12-27.

ELŐFIZETESI ÁRAK: Egész évre 38.40.
 félfévre 19.20, egy órára 3.20 pengő.
 Postatakarékpénztári csekk számlánk
 száma: 72.301.

Kéziratokat nem adunk vissza

Ministeri biztos került Borszék fürdőhely élére. A Magyar Tudósító jelenti: A székelyföldi fürdők között a legnagyobb multja Borszéknek van. A világháború előtti esztendőekben is sokan keresték fel a fürdőhelyet, nemcsak Magyarországról, hanem messzi külföldről is. A megszállás alatt a fürdőhely igen elhanyagolt állapotba került, amelyeket az elmúlt esztendők során igyekeztek pótolni. Ez a munka azonban hosszabb időt vesz igénybe és ezért a földművelésügyi miniszterium ministeri biztosat küldött Borszékre, hogy felülvizsgálja a közbirtokosság számadásait, — a közbirtokosság kezelőjéig ugyanis most a fürdőhelyet — és előkészítse az új fürdőszéket.

ÚJ TAGOK A NAGYVÁRADI ORVOSI KAMARÁBAN. A Hivatalos Lap február 2-iki száma közli, hogy a pécsi orvosi kamara választmánya átjegyezte a kolozsvári orvosi kamarához dr. Vendég Vincét Pécs (Nagyvárad), a nagyváradai orvosi kamarához dr. Lendvai Józsefet Mohács (Nagyvárad), dr. Kedves Ottiliát Pécs (Máramaros-sziget); dr. Kovács Andort Mohács (Máramaros-sziget), dr. Várady Sándort Pécs (Nagyvárad).

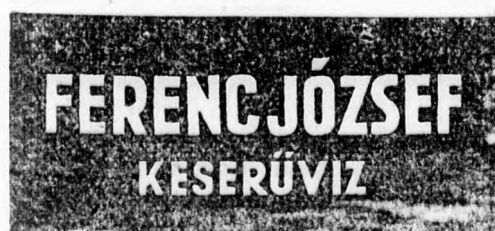
Megjelent a pályázati hirdetés a honvédhadapródiskolákba való felvétel ügyében. A Hivatalos Lap február 2-ik száma közli a részletes pályázati hirdetményt a m. kir. honvédhadapródiskolákba való felvételre az 1943-44. tanévre.

AZONNLT ALKALMAZÁST NYERHETNEK a most megnyitott tartalék katonakórházban (Szent László gimnázium, Köröspart) a következő személyek: 10 irodai munkaező, gépirőző, 7 szakácsnő, 7 konyhaleány, 3 mesónő, 2 varrónő, 40 takarítónő. Jelentkezés a kórház épületében a parancsnokságnál a délelőtti órákban.

KINEVEZÉS A NAGYVÁRADI ÁLLAMI POLGÁRI LEÁNYISKOLÁNÁL. A Hivatalos Lap február 2-ik száma közli, hogy a m. kir. vallás- és közoktatásügyi miniszter Orosz Klára okl. polgári iskolai tanárt a nagyváradai állami polgári leányiskolához való beosztással állami polgári iskolai helyettes tanárrá kinevezte.

Segédlevelek átvehetők. Azon tanoncok, akik a segédlevelük és munkakönyvük elnyeréséért befizették a díjat, minden délelőtti 9 és fél 1 óra között jelentkezzen munkakönyvük átvétele végett az Ipartestület hivatalában. Ipartestület elnöksége.

ÉRTESETÉS. A Nagyváradai Kereskedelmi Csarnok értesíti tagjait, hogy a rendkívüli viszonyok mellett is a titkári hivatal az eddigi rendes helyén és időben tartja hivatalos óráit és áll rendelkezésére tagjainak.

OTI-tisztviselők a honvédcsaládokért
 Az Országos Társadalombiztosító Intézet üzemellenőrzési főosztályának alkalmazottai példaadó módon vesznek részt a belső front közösségi munkájában. Tulmenően a Honvédcsaládokért most folyó gyűjtésen, amely február hó 7-én befejeződik — elhatározták, hogy havi törzsilleményük egy százalékát március 1-től kezdődőleg az egész háború tartamára felajánlják a hadiárvaikat segélyező honvédelmi minisztériumi alap javára. Az üzemellenőrzési osztály kezdeményezéséhez a Levante Hírközpont értesítése szerint rövidesen több más osztály is csatlakozik.

Hadiárva-házat nyitott a Szeretet Szövetség Debrecenben. A Magyar Tudósító jelenti: Az Országos Református Szeretet Szövetség debreceni csoportja február 1-én megnyitotta a Szeretet Szövetség leányárva-házát a hadiárva részére. Ennek a hadiárva-háznak a berendezésére 200 pengős ágyalaptványokat gyűjtöttek. Debrecenben már eddig is nagyon sokat ajánlottak fel alapítványul. Az árva-házban minden árva képességeinek megfelelően felnevelnek. A fiuhadiárva részére is tartanak fenn terméket. Fiu- és leányhadiárvaikat még vesznek fel az új intézménybe.

Arany-, ezüst-, briliáns ércok, svájci anker órák értéke, eladása, szakszerű ártámasa, javítása. Széchenyi tér 6.

Leánya született a piemonti hercegszónynak. Rómából jelentik: (MTI) A Stefani Iroda jelenti: Kedd reggel a Piemonti hercegszónynak leánygyermeknek adott életet. Az anya és a gyermek egészségi állapota kitűnő.

LETARTÓZTATTÁK ALGIRBAN DE GAULLE SZÁRNYSEGÉDÉNEK TESTVÉRÉT. Amsterdamban. (MTI) A NTI jelenti: A News Chronicle szerint Algirban letartóztatták De Gaulle szárnysegédének testvérét, aki „fontos” teendőket lát el Algirban Darlan közigazgatási rendszerében. Ismerte Darlan gyilkosát és megkísérelte a kivégzés megakadályozását.

Hatalmas éhínség Honan tartományban. Sanghaiból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Csungkingi jelentések szerint Honan tartományban példa nélkül álló éhínség pusztít. Ezek és ezek kénytelenek elhagyni otthonukat, hogy elkerüljék a szörnyű halált. A menekülők az éhínség következtében gyermekeiket, sőt felhőtt leányaikat adják el élelemért.

Jelentkezni lehet tüzoltőtisztképző és járási tüzrendészeti felügyelői tanfolyamra. A Hivatalos Lap február 2-ik száma közli, hogy a m. kir. belügyminiszter a feltételeknek megfelelő kellő számú hallgató jelentkezése esetén a Magyar Országos Tüzoltőtisztképző Tanfolyam IX. évfolyamának Budapesten, 1943. évi május hó 17-től 1943. évi december hó 18-ig, hét hónapig át való megtartását engedélyezte. A kérvényt a tanfolyam parancsnoksághoz (Budapest, Tüzoltóparancsnokság, VIII. ker. Kun-utca 2. sz.) kell benyújtani. A kérvény benyújtásának legkésőbbi határideje: 1943. évi május hó 9-ének déli 12 órája. A XI. járási tüzrendészeti felügyelői tanfolyam 1943. évi március 1-től 1943. évi május hó 8-ig tart. A tanfolyamra a felvételt 1943. évi február hó 15-ének déli 12 óráig kell kérni. Aki mind a két tanfolyamra pályázik, annak két külön kérvényt kell benyújtania. Részletes tudnivalók megjelölhetők a Hivatalos Lap február 2. számában.

A NAC új klubhelyiségének avatóvacsorája
 csütörtökön, 4-én este
 a PANNONIA nagytermében, éttermében

MEGJELENT A KATONAUSZÁG. „A páncélos fegyvernem döntő jelentősége a mai háborúban” címmel közöl cikket a Magyar Katonaujság legújabb száma. Ezenkívül folytatja Gyimesy Ernő altábornagy „Honvédek az új hadak útján” című nagy érdeklődéssel kísért harctéri feljegyzéseit. A színes mellékletben a Magyar-Német Társaság által rendezett „Művészet a háborúban” kiállításról a magyar és német haditudósító-festőművészek legkiválóbb alkotásairól közöl képeket. A 12 oldalas Magyar Katonaujság, színes képes melléklettel kapható az összes újságárusoknál, ára 10 fillér.

Lebontják Marseille régi kikötőgyeget. Párizsból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A Matin közli, hogy Marseille régi kikötőgyegetének bontása tervezerően folyik. Ezt megelőzően eiköltőztették a lakosságot ezokról a helyekről.

Falrobbant egy angol előőrhajó Gibraltár közelében. Madridból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: A múlt pénteken Gibraltár közelébe falrobbant egy angol előőrhajó. Azt híezik, hogy a hajó aknára futott, de lehet, hogy torpedólovás érte.

Férfiruhákat, használtakal legioobb áron vehet, eladhat MOLNAR hasznalt ruh. üzlet-ben Bémer-tér 1. (udvarban) Hívása házhöz jöveők.

Sok áldozata van a perui földrengésnek. Buencos Airesből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Perui jelentések szerint a legutóbbi földrengés áldozatainak száma 65 halott és több mint 200 ebesült.

Gandhi súlyos beteg. Stockholmból jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Lapértesülések szerint Gandhi súlyos beteg. Egészségi állapota napról-napra romlik.

Műbor hullott le Peruban. Buencos Airesből jelentik: (MTI) A Német TI jelenti: Mint Limából jelentik egy közepes város fötűtcáján óriási meteor hullott le, amely több házat rombadöntött.

A Haza Oltára

Honvédcsaládokért: Bazsó János (Biharpüspöki) 10 pengő. Sárossy Gyuláné temetése alkalmával koeszorumegváltás címén 20 pengő.

ADAKOZÁS. A Juhász-gyerekeknek N. N. kongreganista 2 pár új cipőt, Borodi Jóska egy jókarban lévő kabátot, vitéz Ákosfy Barnáné 2 pár használt cipőt, N. N. diák 1 pár cipőt adott.

Teadélutánt rendeznek a tűzharcosok a Főméltóságú Asszony akciója javára

Nagyvárad. Saját tud. A Magyar Tűzharcos Szövetség nagyváradai főcsoportja a tűzharcos székház összes termeiben műsoros teacsetet rendez vasárnap, 7-én délután 5 órai kezdettel. Az est jövedelmét az inséges tűzharcos családok felegélyezésére fordítják. — Belépődíj ezemélyenkint teajeggyel együtt 2 pengő. Meghívókat a Tűzharcos székházban lehet igényelni. Az est műsora a következő.

1. Nagyváradai Tűzharcosok Himnusa.
2. Prolog: Garay Erzsike.
3. Quartett: Schmidt Béla vezetésével.
4. Vidám jelenet: dr. Philipp Ernőné.
5. Magyar nóták: éneklő vitéz Pázmány Ferenc.
6. Vidám jelenet: Nosz Andor.
7. Zene darabok: Tűzharcos zenekar.

Bemutatták Nagyvárad város kulturfilmjét

Kedden délelőtt 10 órakor meghívott közönség jelenlétében mutatták be az Apolló filmszínházban Nagyvárad város „Erdély kapuja” című kulturfilmjét, amelyet a Szent László hét ünnepegei alkalmával vettek fel és február 4-től kezdve vetítik az összes budapesti mozgósínházak is.

Ismerteti a film a város művészeti és építészeti alkotásait, remek tájképeit, nagyobb ipari és kereskedelmi üzemeit. Papp Lajos rövid bevezetője után pergették le a 700 méter hosszú filmet, amely propaganda szempontjából méltán fogja szolgálni a város érdekeit.

A nagyvárad kir. járásbiróság. Pk. 12477/7-1942. szám.

IDÉZŐ HIRDETÉMÉNY.

A nagyvárad kir. járásbiróság köz-hírré teszi, hogy Nagyvárad thj. város kérelmezőnek Siket Traján panaszlott 2714 P kárenyhítési tőke és jár. iránt indított perében a bíróság a per felvételére érdemleges tárgyalására határnapot tűzött és felhívta a feleket, hogy 1943 évi február hó 20. napján délelőtt fél 10 órakor hivatalos helyiségében (Széchenyi-tér 14., I. emelet, 74 ajtószám alatt) jelenjenek meg, egyszersmind pedig Siket Traján panaszlott részére — ki ismeretlen helyen tartózkodik, ügygondnokul dr. Erdei Gábor nagyvárad ügyvédet nezeze ki.

A bíróság felhívja a panaszlottat, hogy a fent megjelölt határnapon és órában meghatalmazott ügyvéd által jelenlen meg, mert ellenkező esetben az ügygondnok fog helyette eljárni.

Nagyvárad, 1943. január 21.

Dr. Hegedüs Frigyes s. k. kir. járásbiró.

A kiadmány hitelül: kezelő.

Mi újság a piacon?

Gyümölcsfélék: (közepes felh.)

1 kg. alma 1.10—1.60—3, narancs 6, mandarin 8—9, citrom drb 0.28—0.40, körte 2.50—3, gesztenye 2.60—2.80 pengő kilónként.

Zöldségfélék: (közepes felhozatal)

1 kgr. burgonya 26, répa 26—34, hagyma 32 fillér kgr., 1 drb. káposzta 20—80, kgr. 30, vöröskáposzta drb. 40—50, olasz 40—80 fillér drb., cékla kgr 24—30, petrezselvem 34—40, karalábé 20—30, kgr. 30, zeller 10—20—30, retek 10—20, kgr. 70, torma 10—30, spenót kgr 550—600 fillér kilogramonként.

Élőállatok: (közepes felhozatal)

Szarvasmarha vágó kgr. 1.20—1.40, fejőstehén drb. 600—1100, szopóborju kgr. 1.60—1.70, igásló drb. 350—950, parádéslo 950—1400, 1 pár kismalac 40—65 pengő.

Fejtermékek: (gyenge felhozatal)

1 kgr. vaj 6.80—7.70, juhtúró 3.40—4.10, tehéntúró 1.25—1.35, 1 liter tejfel 1.50—1.70, 1 kgr. sajt 3—3.40 pengő.

Kenyérfélék:

1 kgr. egységes kenyér 42 fillér.

Halfélék: (gyenge felhozatal)

1 kgr. súlyú ponty 3.50—3.80 élő, csuka 3—3.50, 1 kgr. apró hal 1.50—2.20 pengő.

Szárnyasfélék: (gyenge felhozatal)

1 pár csirke kgr. 4.60, hizott liba 4.90, sovány liba 4.90, hizott ruca 4.70, sovány ruca 4.70, 1 kgr. tyúk 4 pengő kgr., 1 drb. tojás 20—24 fillér, kgr. 3.90—4.10 pengő.

Húsrak:

1 kgr. marhahús 3.70, növendékmarha 3.70, juhhús 2.40, bárányhús 2.40, bivalyhús 3.30, zsir 3.80 pengő.

RÁDIÓ

CSÜTÖRTÖK, FEBRUÁR 4. Budapest I.

- 5.40 Üzen az otthon. A Vöröskereszt hajtárei rádiószolgálat.
- 6.40 Ebresztő. Torna. Hírek. Közlemények. Reggeli zene
- 10.15 Sovinszky László szalonzenekara.
- 11.15 Japán hanglemezek.
- 11.40 Erdős Jenő felolvasása.
- 12.10 Rádiózenekar.
- 13.30 Honvédeink üzennek. A Vöröskereszt hajtárei rádiószolgálat.
- 14.00 Buttola Ede tánczenekara.
- 15.15 Rendőrzene.
- 16.00 Vas Olga dr előadása.
- 17.00 Mozart: c-moll adagio és fuga.
- 17.10 A földművelésügyi minisztérium rádióelőadása.
- 17.25 Három farsang.
- 19.05 Szórakoztató zene.
- 20.00 Mihalik Sándor dr előadása.
- 20.20 Magyar nóták.
- 21.00 Bokay János elbeszélése
- 21.20 Holéczy Akos együttese.
- 22.10 Melles Béla-zene.
- 23.20 Filmhatók

Budapest II.

- 19.05 Francia nyelvoktatás.
- 19.30 Maj magyar szerzők.
- 20.20 Pukánszky előadása.
- 20.40 Akom Lajos játszik a Kálvin-téri templom orgonáján.

**Pártoliuk
a keresztény
kereskedelmet**

Honvédest a Szigligeti Színházban

Már a múlt hónapban közöltük, hogy február 13-án és 14-én Honvédest rendeznek a Szigligeti színházban, amelynek tiszta jövedelmét a honvéd család támogatására indított akciójavára fordítják. A Honvédesten fellép Raffay Erzsébet operaházi tag, Szabó Miklós operaházi tag, Kálma Etelka szőlőtáncosnő, operaházi tag, Ráday László a magyar rádió népdal-énekese és a kiegészített zenekart Kenessey Jenő operaházi karnagy vezényli. A vendégszereplő művészek kiegészítésére a helyi társulat 3—4

tagja is fellép.

A Honvédest iránt oly nagy érdeklődés nyilvánult meg, hogy már január végére elfogyott az összes jegy a február 13-iki előadásra. Jegyeket csupán a február 14-iki, délelőtti előadásra lehet még igényelni a Levente-parancsnokságon (Markovics laktnya). A Honvédest ünnepélyes voltát még emeli az a tény, hogy azon a rendezőség vendégül látja a Nagyváradi honvédekből felépült, az ő számukra tartották fenn a legelső

KÖNYV ÉS KULTURA

Ui utakon

Közegészségügyi tanulmány, írta: felsővályai dr. Kardos Kálmán.

„Ui utakon” címmel jelent meg felsővályai dr. Kardos Kálmán sebészorvos kitűnő közegészségügyi tanulmánya. Nagy szakértelemmel, elhivatottsággal és széleskörű olvasottsággal tárja elő közegészségügyünk árnyoldait és végrehajtásra kész tervet nyújt, árnyoldalakkal és napos oldalakra való átállítása ügyében. Amikor elismeri jelenlegi egészségügyi kormányzatunk dicséretreméltó igyekezetét a javítás érdekében, akkor rámutat, mennyire szerencsétlen elgondolás volt az amugy is túlterhelt belügyi kormányzatba illeszteni közegészségügyünk legfelsőbb irányítását. Szerző minden habozás nélkül kiveszi egész közegészségügyünket a belügyi tárcából és kettős vágányon indítja el reformpolitikájának kettős vononát: 1. egy Moebi (Magyar Országos Egészségvédelmi és Betegbiztosító Intézet) nevű szerv foglalná magában minden magán- és közegészségügyre vonatkozó berendezésünket, főképpen a széttagozott betegbiztosítást és 2. egy Országos Szociális Intézetre bízna a rokkantsági, baleseti és nyugdíjbiztosítási ügyeink teljes ellátását. A Moebi a fontosabb szerv, ami egyedül az államfőnek lenne alárendelve, nem minisztérium, politika- és protekciósmentes egészségügyi csúciszerv az, amely teljesen önállóan intézné egész közegészségügyünket azzal a jelszóval, hogy: „Szakügyeket a legfelsőbb fokon is csak szakember intézhet”.

Leikes örömmel kell üdvözlőnk az új világ felé igyekvő magyarság nevében ezt a kitűnő kis könyvet, mely közegészségügyünk súlyos betegségeinek nemcsak diagnosztikája, de terápiás könyve is. Biztosak vagyunk benne, hogy közelről fog érinteni mindenkit ez a tanulmány, akit közegészségügyünk megreformálása csak valamiképp is érdekel, mert egyenesen *cófolat arra a tév-hitre, hogy Magyarország nem lenne a szervezni-tudás országa!* Amellett többet ad, mint a legtöbb divatos u. n. orvosregény, mert sokszor a hivatott költő emelkedett szavaival ecseteli az egészségügy két martirjának: a szegény betegnek és a szegény orvosnak a sorsát. És dicséret illeti a kiadót (Centrum), hogy lelkes készséggel sietett a szakkörökben nem ismeretlen szerző segítségére.

Téli sportlehetőségek Keletmagyarországon és Erdélyben

Ezen a címen Hefty Gyula Andor tanár szerkesztésében a Keletmagyarországi és Erdélyi Földrajzi Társaság és Erdélyi Földrajzi Társaság közösen kiadta a téli sportlehetőségek Keletmagyarországon és Erdélyben című kiadványt. A kiadvány a téli sportlehetőségeket tárgyalja a kalauz általános jellemzését, téli időjárását, városi központját, téli sporthelyeit, téli sportberendezéseit, az évenként szokásos rendezéseket, a téli használatra is alkalmas menedékházakat és a legfontosabb kirándulások leírását. A kalauz a sísport lehetőségein kívül a jég sport, szánkó sport, a síjöringezés és szánkó kirándulások lehetőségeit is megadja, továbbá a megszállási és ellátási lehetőségeket, a vasuti és országúti adatokat stb. A legfontosabb téli sportvidékekről áttekinthető térképvázlatokat ad, egy függelékben, sporttörténeti képeket, ugrósáncok képeit és a legfontosabb megszállóhelyek képét közli és mellékelül egy áttekinthető térképet is ad az egész területről. Valamennyi térképet Zárug István, a Gyergyószentmiklósi Sport Egylet elnöke rajzolta. A hazai sportirodalomban úttörő könyvecske könyvtáruai forgalomban van.

Folyóirat-szemle

A Hítel januári száma

A Hítel nemzetpolitikai szemle új számának vezetőhelyén *Csizmadia* Andor az olasz testületi állam szervezést mutatja be fejlődésének mai állapotában. Az összefogó jellegű tanulmány világos áttekintést nyújt napjaink hatalmas államrendszeréről, mely a termelési viszonyok mintaszervi szabályozásával az olasz nemzet minden erőit egyesíteni tudja a totális háború céljainak szolgálatában. Ezt követően *Venczel József* az erdélyi földbirtokreform román irodalmáról közöl bőséges bizonyító anyagot alátámasztott forrásértékű tanulmányt, megdönthetetlen tárgyilagosággal rántva le a leplet a román sta-

tisztikai szakirodalomnak azon tudatosan elferdített adatairól, amelyeket az erdélyi földreform jogosságának igazolására az erdélyi földbirtokviszonyokról világgá kürtölt. Ezen kívül még három nagyobb tanulmányt közöl a szám: „Népoktatásunk mai kérdései” címmel *Bakk Péter* a népoktatás és tanítóképzés időszakos magyar feladataira hívja fel a figyelmet, *Biró József* Erdély műemlékeinek sorsát vizsgálja a második bécsi döntés előállott új helyzetben, *Szabó István* pedig a háborús Berlin szellemi életéről közöl érdekes szemlét. A gazdag főanyagot ezúttal is több kisebb közlemény egészíti ki. — A Hítel: *Albrecht Dezső*, *Kéki Béla*, *Venczel József* és *Vita Sándor* szerkesztik. Megjelenik minden hónapban egyszer. Előfizetési díj egy évre 12 P. Szerkesztőség és kiadóhivatal: Kolozsvár, Mátyás király-tér 5. I.

APRÓHIRDETÉSEK

Adás-vétel

Aranyat, ezüstöt, briliánst vásárol
Tarján óras-ékszerész, Rákóczi-ut 8, 185
Briliánst, aranyat, ezüstöt veszek
Viktor ékszerész, Rákóczi-ut 3. 356
Eladók regények. Dr. Baditz, Miskolc. 611
Aranyat, ezüstöt, dragaköveket veszek
Haslinger ékszerész, Rákóczi-ut 8. szám 363
Eladó új konyha és előszoba berendezés
Schmidt asztalosnál, Csengeri-utca 26. 717

Ingyatlan

Eladó kétszobás, konyhás magánház,
gyümölcsösökkel. Össi-telep. Bajnok-
utca 13. 718
Eladó sok ingatlan. **Kölcsönök** kap-
hatók betáblázásra. **Jelinek** ingatlan-
iroda. Teleki-u. 2. Irodai órák 965
2-ig 925

Állást nyerek

20—30 éves nők legalább hat elemi-
vel felvételnek a Dreher-Haggen-
macher Nagyváradi Sörgyárnál. Je-
lentkezés 10—12 óra között a vár-
szállási telepen. 721
Munkásnők, akik **vegyballonok** fo-
násához értenek felvételnek. Viktor
András, Rimler Károly-utca 19. szám.
Nagyvárad. 720

Különvétele

Paragázzal poloskat, molyt, petét
mindenből felelősséggel irtja, Csutorás
Szigligeti-u. 7. Telefon 14—21. 664
Jó kézírással másolásokat vállalok.
Címet a kiadóba kérem.
Január 31-én a múzeumkerti jégpá-
lyán elcserejt 42-es ballábas félcipőt
kérem visszahozni Főposta, földszint
ajtó 6. alá Pál Tiborhoz. 719
VARRÓGÉP javítása, alkatrészek Ja-
kab műszerésznel, Kossuth-utca 5.

Elveszett

Elveszett kis utazótáska iratokkal
Szacevay- és Rövid-utca sarkán. Meg-
találás 10 pengő jutalomért hozza ki-
adóhivatalba. 722

KIADÓTULAJDONOS: SZENT LÁSZLÓ-NYOMDA R. T.

74-es felelőszerkesztő: **Dr. Paál Árpád** felelős kiadó: **Dr. Scheffler Ferenc**
Szent László-nyomda Rt.
1422 Szeged

**Készült a Szent László-nyomda r. t.
körforgógépén, Nagyvárad, Szilágyi
Dezső-utca 5. szám.**